

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Windpark Oostpolder Eemshaven

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

28 augustus 2017 / projectnummer: 3125

1. Advies in het kort

Het project

Waddenwind B.V. wil ten zuiden van de Eemshaven, in de Oostpolder, 21 windturbines plaatsen met een totaal vermogen van ongeveer 85 MW. Het park ligt in één van de concentratiegebieden voor grootschalige windenergie die de provincie Groningen eerder in haar structuurvisie Eemsmond-Delfzijl heeft aangewezen. Voor de realisatie van het park moet de provincie een omgevingsvergunning¹ verlenen. Ter onderbouwing van die vergunning hebben de initiatiefnemers de milieugevolgen van het windpark onderzocht en beschreven in een milieueffectrapport (MER).

Toetsing van MER en aanvulling

De provincie Groningen heeft de Commissie² in mei gevraagd om het MER te beoordelen. De Commissie heeft daarop aangegeven dat slechts voor een deel van de vogelsoorten was bepaald hoeveel er zouden sterven omdat ze in aanvaring komen met windturbines van het nieuwe park én van windparken die in de buurt van dat nieuwe park aanwezig of gepland zijn.³ Vervolgens heeft de provincie een rapport aangeleverd dat dit tekort invult. Het laat zien wat de gezamenlijke effecten zijn van de windparken in de Eemshaven en bij Delfzijl op de sterfte onder vogels. Het maakt duidelijk wat de gevolgen zijn voor de gezondheid van de relevante vogelpopulaties en in hoeverre er specifieke maatregelen mogelijk en nodig zijn om het aantal vogelslachtoffers te beperken.

De Commissie concludeert dat het aangevulde MER alle essentiële informatie bevat waarmee de provincie Groningen het milieubelang volwaardig kan meewegen bij haar besluit over windpark Oostpolder.

Leeswijzer

In paragraaf 2.1 van dit advies wordt het hiervoor gesignaleerde tekort toegelicht en in paragraaf 2.2 wordt aangegeven hoe het is ingevuld. In haar eerdere advies heeft de Commissie ook de belangrijkste bevindingen uit het totale MER samengevat.³ Die samenvatting wordt hier niet herhaald.

¹ Op grond van het van kracht zijnde bestemmingsplan kan het park niet worden gerealiseerd. Met de vergunning, waarin de provincie ook de milieuregels vastlegt, wordt de bouw mogelijk gemaakt in afwijking op dat plan.

² De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie voor de milieueffectrapportage en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via deze link: [3125](#), of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

³ [Voorlopig toetsingsadvies, 26 juli 2017.](#)

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Wat zegt het MER over sterfte onder vogels?

Vogels kunnen slachtoffer worden van een aanvaring met de rotorbladen van windturbines. Voor een deel van de vogelsoorten waaronder slachtoffers kunnen vallen, zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. In het MER is voor deze soorten het aantal te verwachten slachtoffers bepaald. Uit dat onderzoek wordt geconcludeerd dat geen significant negatieve effecten zullen optreden, ook niet als de effecten worden opgeteld bij die van de andere windparken die in de omgeving aanwezig (Eemshaven en Eemshaven West) of gepland zijn (Eemshaven Zuidoost, Oostpolderdijk, Delfzijl-Noord).

Echter, alle van nature in Nederland in het wild levende vogelsoorten zijn beschermd. Dat betekent onder andere dat het verboden is ze opzettelijk te doden.⁴ Het bevoegd gezag kan hiervoor ontheffing verlenen mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Zo mag het voornemen niet leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding. Voor andere dan de in de eerste alinea vermelde soorten is alleen het effect van windpark Oostpolder in kaart gebracht en afgezet tegen de 1%-mortaliteitsnorm.⁵ De effecten zijn niet in cumulatie met die van andere windparken beschreven en beoordeeld. Bij soorten waarvan de sterfte al hoog is, kan het effect van meerdere parken samen tot normoverschrijding leiden. Dat kan vooral knellen bij soorten die al in een ongunstige staat van instandhouding verkeren. Daarmee is onduidelijk of maatregelen mogelijk en eventueel nodig zijn om het aantal slachtoffers te beperken en te waarborgen dat geen verslechtering van de staat van instandhouding optreedt.

De Commissie adviseerde dan ook om in een aanvulling op het MER

- het effect te beschrijven van windpark Oostpolder op beschermde vogelsoorten, in cumulatie met de effecten van andere windparken in de buurt, en
- aan te geven of de stilstandvoorziening die de provincie voor de Eemshaven wil voorstellen, voldoende effectief zou zijn.

2.2 Wat laat de aanvulling zien?

De aanvulling beschrijft de gezamenlijke effecten van de windparken in de Eemshaven en bij Delfzijl op de sterfte onder vogels.⁶ In de analyse zijn de effecten van de volgende parken beschouwd:

- de bestaande parken in de omgeving van de Eemshaven en Delfzijl;
- alle parken waarvoor een vergunningsaanvraag loopt en waarvoor het aantal turbines en hun grootte en positie bekend zijn;
- bestaande en vergunde hoogspanningsverbindingen in de omgeving van het plangebied.

⁴ Wnb, Artikel 3.1, eerste lid

⁵ Dit wordt onder andere behandeld in paragrafen 8.3.2, 8.3.3 en 16.3.3 van het MER en in paragraaf 4.7 van de Passende beoordeling en soortenbeschermingstoets.

⁶ Overigens worden ook de effecten van alle parken tezamen op vleermuizen beschreven.

De aanvulling beschrijft niet alleen de cumulatieve effecten op soorten waarvoor in omliggende Natura 2000-gebieden instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd, maar ook voor soorten waarvoor dat niet het geval is. De 1% mortaliteitsnorm en de Potential Biological Removal (PBR)⁷ zijn gebruikt als maat om de kans op aantasting in te schatten. Het rapport gaat ook in op de gevolgen van een stilstandvoorziening op de mortaliteit. Op grond van deze analyse concludeert het aanvullende rapport dat gevolgen voor de staat van instandhouding van de onderzochte vogelsoorten kunnen worden uitgesloten en bij vleermuizen mits een stilstandvoorziening in (een deel van) het gebied wordt toegepast. De Commissie onderschrijft deze conclusie.

Bij de uitgevoerde analyse maakt de Commissie wel de kanttekening dat de PBR niet kan worden beschouwd als een alternatief voor toetsing aan de 1% mortaliteitsnorm om gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van een soort in een Natura 2000-gebied te beoordelen. Additionele sterfte op gebiedsniveau kan de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied verder buiten bereik brengen, ook als de sterfte op populatieniveau ruim onder de PBR blijft. Dat cijfer kan natuurlijk wel als hulpmiddel worden gebruikt bij de beoordeling van de effecten.

Nieuwe initiatieven die nog onvoldoende concreet zijn, zijn in het rapport buiten beschouwing gelaten. Het windpark Eemshaven-West is hiervan een voorbeeld. Neemt dit project, of een ander, concretere vormen aan, dan zal bij het beoordelen van de milieugevolgen ervan de informatie uit de cumulatietoets moeten worden geactualiseerd. De Commissie adviseert om daarbij voor soorten met een matige of zeer ongunstige staat van instandhouding in te gaan op de onzekerheden in de effectschatting. Dat kan bijvoorbeeld door voor die soorten de 'recovery factor',⁸ waarvoor de ondergrens in dit onderzoek op 0,25 is gesteld, verder te verlagen. Uit de gegevens in Tabel 4 van de aanvulling kan worden afgeleid dat bij een lagere waarde van de 'recovery factor' de kans op overschrijding van de PBR klein is. Neemt het aantal initiatieven verder toe, dan zal ook het aantal te verwachten slachtoffers toenemen. Daarmee wordt de kans op overschrijding van de PBR groter en dus ook de noodzaak voor een nog uitvoeriger afweging.

Ten slotte adviseert de Commissie om bij het besluit aan te geven wat de conclusies uit het rapport betekenen voor eventueel te nemen maatregelen en om het rapport dan ook te publiceren.

⁷ De Potential Biological Removal (PBR) is een maat voor het aantal exemplaren van een soort dat jaarlijks 'extra' aan de populatie kan worden onttrokken zonder dat die populatie achteruitgaat. Informatie over de sterfte, de reproductie, de populatieomvang en de populatietrend is in deze maat verdisconteerd.

⁸ Deze factor geeft een indicatie van de onzekerheid in de schatting en is klein als een populatie onder druk staat (0.1=bedreigd) en groot als dat niet het geval is (1.0=groeiend).

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Waddenwind B.V.

Bevoegd gezag: Provincie Groningen

Besluit: verlenen van een omgevingsvergunning met afwijkingsmogelijkheid van het bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: D22.2, project-m.e.r. en plan-m.e.r. vanwege Passende beoordeling

Activiteit: realiseren van een windpark van ongeveer 85 MW, in de Oostpolder, ten zuiden van de Eemshaven

Procedurele gegevens:

Adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 22 april 2016

Aankondiging start procedure: 16 juli 2016

Ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 18 juli 2016 t/m 9 september 2016

Advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 22 september 2016

Aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 20 april 2017

Kennisgeving MER: 6 juni 2017

Ter inzage legging MER: 6 juni 2017 t/m 17 juli 2017

Voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 26 juli 2017

Aanvulling op het MER ontvangen: 27 juli 2017

Toetsingsadvies uitgebracht: 28 augustus 2017

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. P. van der Boom

dhr. J. Hugtenburg MSc. MLA

dhr. dr. J. Lembrechts (secretaris)

dhr. dr. C.A. Linse (voorzitter)

dhr. ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER de juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. Zij gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Als informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie volgens haar kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert zij de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over andere tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze leiden tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Betrokken documenten:

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiener.nl projectnummer [3125](#) in te vullen in het zoekvak.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

